

Formular feedback proiect revizuire norme de lucru CPR

Nume și prenume: Dr. Školka Enikő

Statut: psiholog principal, psihoterapeut, formator-supervizor, președintele Comisiei Profesionale a ATF-PF

Nume și prenume: lector univ. Dr. Costea Bărluțiu Carmen

Statut: psihoterapeut, președintele Comisiei Etice a ATF-PF

Data: 04.12.2018.

Dat fiind faptul că până la ora actuală - 04.12.2018 nu a fost emis niciun comunicat CPR privind rezultatul votului din cadrul Convenției Naționale din data de 24.11.2018 și dat fiind faptul că nu a fost emis niciun comunicat privind retractarea unora dintre cele patru documente care au fost în dezbatere publică și a căror conținut parțial cel puțin nu ar mai trebui să fie valabil în urma votului din 24.11. - ne vom raporta la prezentul document ca și cum tot ceea ce conține ar constitui în continuare propuneri de modificare a legii.

Ne exprimă speranța că va mai exista o rundă de consultări în ceea ce privește documentele: Atestarea profesională, Standardele formării, Competențele psihologului și Supervizarea în profesională în psihologie, dat fiind faptul că suntem de părere că încă conțin aspecte problematice și e mult de muncit pentru a ajunge la o claritate și coerență în ceea ce le privește.

Capitolul - 2. Standarde privind formarea profesională a psihologilor

N	IDENTIFICAȚI (după caz): - Textul propus pentru modificare / înlocuire - Textul propus pentru eliminare - Locul în care propuneți completarea textului	PROPUNERE (după caz): - Modificare / înlocuire text - Eliminare text - Completare text	ARGUMENTAREA propunerii
Articolul 2, p. 1	(2) Formarea inițială a psihologilor este definită prin nivelul minimal de studii universitare necesar pentru atestarea autonomiei profesionale (treapta II – psiholog specialist) și	Propunem - explicitarea tuturor categoriilor de licențiați care au acces spre formările de lungă durată în cadrul psihoterapiei	

	<p>constă în absolvirea ciclurilor 1 și 2 de studii (licență și master) din sistemul Bologna în domeniul psihologiei, respectiv al specialității pentru care se solicită atestarea profesională, sau a unui program de licență de lungă durată echivalent, în condițiile legii, în acord cu descrierea profesiei de psiholog în EQF, COR și RNCIS (nivel 7).</p> <p><u>Prin excepție, formarea inițială a psihologilor din specialitatea psihoterapie include un program specific de formare profesională de lungă durată în domeniul psihoterapiei, derulat prin intermediul unei asociații profesionale de psihoterapie cu statut de furnizor de formare profesională avizat de către CPR sau prin colaborarea unei asociații profesionale cu o universitate.</u></p>	
Art. 3	<p>(2/6). Programe de formare profesională continuă cu caracter unic: conferințe, workshop-uri, simpozioane, scoli de vară și alte evenimente științifice organizate de diferite entități de formare. Acestea sunt asimilate formării continue, cu condiția îndeplinirii standardelor de calitate prevăzute în prezentul document. Programele de durată foarte redusă (spe exemplu workshop-uri de 2-4 ore) <u>pot fi derulate și de psihologi sau cabinete în nume individual, filialele teritoriale ale colegiului sau alte entități.</u></p>	<p>Propunem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - specificarea mai clară a diferenței specifice dintre programele de formare continuă acreditabile în condițiile satisfacerii criteriilor stipulate în <i>Standardele privind formarea psihologilor</i> și cele pentru care nu este nevoie de acreditare Înțelegem faptul că la ora actuală un criteriu îl frecvența (caracterul unic; dorim să semnalăm că și workshop-ul poate avea caracter repetitiv) și un altul durată (dat fiind că în text durată de 2-4 ore reprezintă doar un exemplu, propunem să se stabilească clar intervalul de ore maxim, care face ca un workshop să nu fie necesar să fie acreditat). - introducerea și a unui alt criteriu (sumativ relativ la cele care privesc frecvența și durată) și anume cel al competențelor pe care le deține persoana care susține activitate științifică. <p>Astfel ar putea fi acreditate acele formări continue (inclusiv workshop-uri) care se</p>
Art. 21		

<p>Art. 3 (cont.)</p>	<p>(4) Conținutul dosarului pentru avizarea conferințelor și workshop-urilor: a) Cerere, b) Programul conferinței / workshop-ului (după caz), c) Comitetul științific și de organizare a conferinței (după caz), d) Rezumate workshop-uri (după caz), e) CV susținători workshop-uri (după caz), f) Copii după atestatele de liberă practică ale susținătorilor de workshop-uri (dacă este cazul), g) Copie document plată avizare.</p> <p><u>Art 3. Alte categorii de programe de formare continuă</u>, cu condiția îndeplinirii standardelor de calitate prevăzute în prezentul document: programe de doctorat în psihologie, programe postuniversitare în psihologie, programe universitare în psihiatrie, stagii practice / clinice supervizate, programe de supervizare profesională etc.</p>	<p>încadrează în cele de durată mai mare decât cele foarte scurte și care totodată sunt susținute de specialiști cu calitate de formatori. Celelalte (de unică dată și de durată foarte scurtă și/dau nesusținute de formatori) ar putea fi susținute de celelalte entități menționate în text, fără posibilitatea de a le acredita.</p> <p>- nepierderea din vederea a faptului că și workshop-ul poate constitui o formă de formare continuă la fel de legitimă ca și cursul. Primul de regulă se diferențiază de curs prin durata mai scurtă și prin focalizarea pe un subiect de mai mică anvergură decât un training sau un curs. Totodată primul în mod obligatoriu pune accent pe dezvoltarea prin exersare practică a unor abilități inițial teoretic conceptualizate, simulate, demonstrate de formator (nu întâmplător se numesc ateliere, cu trimitere la meșteșugire).</p> <p>Ar fi păcat să se elimine din sfera tipurilor de formare continuă acreditabile în domeniul psihoterapiei workshop-urile profesionist susținute sau să fie creditate cu mai puține credite decât cursurile sau trainingurile.</p> <p>Dat fiind acest fapt propunem - specificarea faptului că workshop-urile care au o durată mai mare decât cele încadrate în durata foarte scurtă, susținute de formatori și a căror fișă a programului de formare corespunde prezentelor se acreditează în același regim ca și cursurile de formare continuă, care satisfac criteriile, adică cu un credit/oră.</p> <p>Propunem introducerea/explicitarea faptului că programele de supervizare pentru practicieni autonomi (nu și pentru practicienii aflați în regim de supervizare - deoarece pentru aceștia supervizarea este parte a programului de formare pe întreaga durată pentru care încă nu au statutul de autonomi) pot fi acreditate la CPR și specificarea modului de acordare a creditelor/oră.</p>
<p>Art. 6</p>	<p>Programele de formare profesională în</p>	<p>Specificarea faptului că în domeniul psihoterapie programe de formare continuă</p>

	<p>psihologie pot fi organizate de către persoane juridice de drept public sau privat, de către filialele locale ale colegiului, persoane fizice sau alte entități avizate de către Comitetul director în condițiile prezentelor norme, denumite în continuare furnizori de formare profesională.</p>	<p>creditate pot fi susținute în condițiile respectării normelor prezentului document, doar de către cei care au calitatea de formator(supervizori) certificați de asociația furnizoare de formare și atestați de CPR</p>
<p>Art. 9</p>	<p>(1) Furnizorii de formare profesională au următoarele responsabilități:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să respecte standardele definite prin prezentele norme, 2. Să culeagă feedback despre program de la cursanți, cel puțin la finalul programului, 3. Să elibereze documentele de absolvire în termen de 30 zile de la finalul activităților programului, 4. Să depună la secretariatul CPR în termen de 30 de zile de la data începerii cursului de formare profesională lista cursanților înmatriculați la cursul de formare profesională, 5. Să țină evidența prezenței participanților la activitățile aferente programului de formare, 6. Să parcurgă toată programa de curs pe baza căreia a fost avizat programul de formare, <p>(2) Furnizorii de formare profesională care organizează programe de formare profesională finalizate cu diplome sau certificate de absolvire încheie în mod obligatoriu contracte de formare profesională cu participanții la aceste programe.</p>	<p>Propunem introducerea în text a acelor responsabilități pe care le au asociațiile formatoare furnizoare de formare în materie de asigurare a:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. să respecte standardele de formare pe baza cărora au dobândit avizarea profesională de la CPR 3. să asigure procesul de evaluare formativă și sumativă în conformitate cu cele descrise în dosarul de acreditare aprobat de CPR și să documenteze oficial aceste demers 4. (punctul 2 din prezentul text al Standardelor) <i>să se enumere și aici cu trimitere la Art. 34, unde se detaliază</i> 5, 6, 7 (punctele 3, 4, 5 din prezentul text) 8. urmărirea și actualizarea modificărilor în statusul profesional al psihoterapeuților și publicarea acestui document pe site-ul asociației în vederea informării potențialilor clienți ai psihoterapeuților dacă aceștia au sau nu statutul de practicant activ (fiind o formare de lungă durată, o parte din participanți suspendă formare pe o perioadă maxim admisă și se reconectează la formare înainte sau la expirarea acestei perioade. În cazul asociației noastre ATF-PF conform Regulamentului de formare perioada este de maximum 3 ani, consumabil de o dată sau prin perioade cumulate). În acest interval de timp specialiștii aflați în regim de supervizare, dacă suspendă supervizarea continuă nu mai au dreptul să practice (în conformitate cu standardele formării ale entităților de referință din domeniu) 8. urmărirea și documentarea faptului dacă specialiștii în cauză au parcurs pachetul de discipline obligatorii suplimentare prescris de CPR 9. recertificarea participanților la formare cărora le expiră certificatul de psihoterapeut practicant sub supervizare, respectiv asumarea formării în continuare

		<p>doar a acelor specialiști care solicită și obțin și atestatele necesare din parte CPR</p> <p>10. recertificarea membrilor asociației, practicanți în regim autonom, din 5 în 5 ani, în acord cu standardele bunelor practici din domeniul psihoterapiei, respectiv asumarea formării în continuare doar a acelor specialiști care solicită și obțin și atestatele necesare din parte CPR</p> <p>11. asigurarea în conformitate cu programul acreditat la CPR a formării viitorilor formator-supervizori și a asigurarea verificării și certificării faptului că și aceștia participă la programe de formare continuă</p> <p>Argument pentru punctul 11</p> <p><i>C. Formarea viitorilor formator-supervizori în cadrul metodei psihoterapiei sistemice</i></p> <p>Linii directoare ale EFTA-MTS (2011, p. 4) privind standardele minimale de formare ale supervisorului în psihoterapia sistemică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să fie realizată de practicieni, formatori special calificați - supervizarea reprezintă parte a formării - supervizarea este obligatorie și în cazul psihoterapeutului autonom - supervisor în psihoterapia sistemică poate fi doar cineva care și oferă cursuri de formare profesională (teoretico-metodologice) în cadrul programelor de formare <p>supervisorii fiind formatori-supervizori formați în cadrul asociațiilor</p> <p>Pentru ca cineva să poată fi recunoscut ca supervisor trebuie să se formeze minimum timp de 4 ani în mod continuu și să susțină 300 de ore din următoarele activități profesionale (EFTA-MTS, 2011, Art. 5.4.-5.5., p. 4-5):</p> <ul style="list-style-type: none"> - susținerea de cursuri de formare teoretico-metodologică - observarea supervizării asigurate de un supervisor - susținerea de supervizare într-o varietate de setting-uri, inclusiv supervizare în grup - supervizarea propriei practici psihoterapeutice - dezvoltare personală și profesională - activitate clinică timp de cel puțin 2 ani din cei 4 ani de formare. <p>Potrivit TIECP - EAP (1996), supervisorii sunt practicieni care parcurg un proces de formare ca supervisor în cadrul asociațiilor.</p>
--	--	--

Articolul 21	(4) Conținutul dosarului pentru avizarea conferințelor și workshop-urilor: a) Cerere, b) Programul conferinței / workshop-ului (după caz), c) Comitetul științific și de organizare a conferinței (după caz), d) Rezumate workshop-uri (după caz), e) CV susținători workshop-uri (după caz), f) Copii după atestatele de liberă practică ale susținătorilor de workshop-uri (dacă este cazul), g) Copie document plată avizare.	A se vedea cele propuse în cadrul Art. 3 - nu le repetăm aici pentru a evita redundanța
Art. 25	Comitetul director, prin președinte, poate aproba convenții sau acorduri de recunoaștere și echivalare a creditelor obținute în cadrul formării profesionale specifice altor profesii.	Vă adresăm rugămintea să specificați la ce fel de situații s-ar aplica.
Art. 28, p. 7	(2) Metodele de predare pot cuprinde, în proporție variabilă: activități de predare directă (curs, seminar, prezentări, exerciții, activități aplicative), studiu individual, activități de tutorat, proiecte, studii de caz, activități practice, supervizare etc.	Propunem introducerea și a unor termeni ca: workshop-uri, simulare, joc de rol, dezbateri, problematizare, învățare prin descoperire, învățare colaborativă în grup mic etc.
Articolul 30, p. 7-8	(1) În vederea avizării programului de formare profesională furnizorul de formare profesională trebuie să dispună de resursa umană necesară, prin colaborarea cu formatori recunoscuți în specialitatea pentru care se solicită avizarea: a. Pentru programele de formare de lungă durată în psihoterapie este necesară participarea a unui număr total de 4 formatori în psihoterapie, dintre care cel puțin 3 atestați în	Propunem să renunțați la limitarea aceasta pur cantitativă. Dacă formator(-supervizorul) deține competențe în ceea ce privește respectiva temă, face dovada unei fișe a programului de formare competentă, atunci nu se justifică o asemenea limitare. Nu am regăsit-o în niciuna dintre standardele internaționale de referință ale formării în sfera psihoterapiei.

	<p>modalitatea terapeutică respectivă. Programele nou înființate pot primi aviz de funcționare și în condițiile existenței a minim 2 formatori, cu condiția ca aceștia să fie atestați în modalitatea terapeutică respectivă și ca cerința privind existența a 4 formatori să fie îndeplinită până la expirarea avizului,</p> <p>b. Pentru programele de formare continuă este necesară existența unui formator pentru fiecare 50 ore prevăzute în cadrul programului.</p> <p>(2) Formatorii trebuie să aibă pregătirea și experiența corespunzătoare conținuturilor acoperite în cadrul programului.</p>	
Art. 31	<p>c. Se află în relație contractuală cu furnizorul de formare profesională. Nu este necesară o relație contractuală cu un furnizor de formare dacă programul de formare continuă este susținut de psihologi / cabinete în nume individual sau de alte entități cum ar fi filialele CPR.</p>	<p>Propunem specificarea pentru claritate a faptului că acreditarea nu e necesară în condițiile activităților de formare continuă de foarte scurtă durată.</p>
Art. 31, p. 8	<p>(2) Pot derula activități de formare profesională și cadrele didactice universitare care nu îndeplinesc prezentele cerințe, cu condiția deținerii titlului de doctor în psihologie, dar numai în componentele teoretice ale formării (nu și în componentele de abilitare profesională).</p>	<p>Propunem explicitarea și în această porțiune de text a ce fel de formare profesională constituie obiectul acestor activități de formare profesională. Psihologii care dețin titlul de doctor pot participa la formarea de lungă durată - deși nu sunt formator-supervizori și în această situație în colaborare cu specialiștii asociațiilor - sau la programe de formare continuă? sau la ambele?</p>
Art. 34	<p>(1) Programele de formare de lungă durată în psihoterapie trebuie să aibă prevăzută o modalitate de evaluare a rezultatelor învățării, care poate include: examene, studii de caz, rapoarte de activitate etc. Evaluarea rezultatelor</p>	<p>Propunem ca în această porțiune de text, sau în cadrul Art. nr. 9 să se expliciteze faptul că furnizorii de formare au obligația să aibă Regulamente de formare (elaborate în conformitate cu standardele de referință internaționale și naționale), care se depun la comisia de specialitate alături de dosarele de acreditare și re-acreditare.</p>

<p>învățării se face obligatoriu la finalul programului de formare prin modalitățile explicit formulate în fișa programului de către de furnizorul de formare. Evaluarea rezultatelor învățării se poate face, după caz, și pe parcursul derulării programului.</p> <p>(2) Programele de formare de lungă durată în psihoterapie trebuie să aibă prevăzute:</p> <p>a. O procedură clară de admitere, care să precizeze condițiile definite pentru candidații pentru admiterea în cadrul programului de formare profesională,</p> <p>b. O procedură de finalizare a studiilor clară,</p> <p>c. Modelul diplomei de absolvire și al anexei / suplimentului la diplomă, conținând numărul total al orelor, notele aferente examenelor de absolvire și media generală (dacă este cazul), precum și competențele formate.</p>	<p>Propunem ca tot în această porțiune de text să se specifice obligativitatea de evaluare și a procesului de supervizare (doar ca o trimitere de la acest document către celălalt, care reglementează procesul de supervizare a psihologilor) prin completarea raportului de supervizare care se înaintează comisiei profesionale a asociației formatoare. (În Regulamentul de formare al ATF-PF aceasta este procedura).</p> <p>Argument - și supervizarea e parte de formării complementare și e parte a formării continue. Din acest motiv considerăm că este important să existe punți de legătură cu referiri de la un document la altul.</p> <p>Propunem ca în Regulamentele de formare să se stipuleze clar, perioadele maxim admise de suspendare (înghețare) a formării, după care cu consecințe diferențiate în funcție de etapa formării în care se suspendă formarea și în funcție de durata suspendării, reconectarea la procesul de formare are sau nu anumite condiții (de exemplu examen din toată materia, nevoia de a face un număr de ore de supervizare suplimentare, dacă durata suspendării a fost de o anumită lungime etc.)</p> <p>Argument - asociația noastră a stipulat cu mulți ani în urmă aceste reguli, deoarece practica procesului de formare a arătat că sunt necesare pentru a putea trata în condiții de egalitate și echitate pe toți participanții la formare.</p> <p>Propunem să se stipuleze în aceste regulamente și condițiile de re-examinare după examene susținute fără succes. În Regulamentul asociației noastre avem definite examene ordinare, extra-ordinare (cele care trebuie avizate nu doar de formator/formatori ci și de către Comisia Profesională a asociației), numărul și condițiile în care pot fi susținute.</p> <p>Propunem reglementarea în acord cu standardele de formare de referință internaționale și statusul de psihoterapeut autonom (practicant, specialist, principal) inactiv și durata maximă a perioadei de inactivitate și condițiile de reactivare. În Regulamentul asociației noastre am stipulat și aceste aspecte.</p>
--	---

		<p>Știm că excede conținutul prezentului document, dar important ar fi să se ajungă la reglementarea și a modului de colaborare între asociațiile cu profil identic sau similar (în funcție de conținut și nu în funcție de denumirea asociației) în ceea ce privește condițiile de transfer de la o asociație la alta. (Nu pentru a îngreuna dreptul persoanelor înscrise la formare să își încheie activitatea cu o asociație și să o continue la alta - deoarece credem că acesta trebuie să fie un drept fundamental al participanților la formare, ci pentru a exista pe de o parte o coerență în privința naturii formării (la nivel minimal, nu total), între curriculum-urile de formare a asociațiilor între care se pot transfera membrii. La ora actuală nu există așa ceva. O afirmăm din perspectiva unei asociații de formare în psihoterapie sistemică, în condițiile în care există un număr mare de asociații sistemice sau nu care formează în domeniul psihoterapiei de cuplu și familie. O parte din acestea nu au caracter sistemic, o parte formează într-un singur model sau familie de modele din psihoterapia sistemică. O parte, ca și noi bănuim au la bază epistemologia și paradigma sistemică și au la bază o formare de natură integrativă (studiindu-se și construind abilități în ceea ce privește toate modelele majore de psihoterapie sistemică, respectiv modelele integrative de sine stătătoare). Diversitatea e foarte mare și ar trebui ca la modul profesionist să se știe între care dintre acestea și în ce condiții este posibil transferul.</p>
Art. 36	<p>Standardele de calitate descrise prin articolele anterioare (27 – 35) nu sunt aplicabile de principiu conferințelor sau workshop-urilor științifice și nu vor fi utilizate ca bază pentru evaluarea acestora.</p>	<p>Propunem să luați în considerare cele descrise de noi în cadrul Art. nr. 3 din prezentul text pentru a nu scoate cu totul din categoria formărilor continue acreditate workshop-urile (din cauza faptului că atât cursurile, training-urile de formare cât și workshop-urile sunt specii diferite și utile în cadrul formării continue). Durata plus competențele specialistului care ține workshop-urile să facă diferența în ceea ce privește dacă sunt sau nu acreditate.</p>

Prezentul document a fost elaborat de către Președinta Comisiei Profesionale a ATF-PF: Dr. Školka Enikő, psiholog principal, psihoterapeut, formator-supervizor, având contribuția Lect. Univ. Dr. Costea-Bărluțiu Carmen, psihoterapeut autonom, președintele Comisiei Etice a ATF-PF.

Mulțumim colegii noastre Orbán Mária, psiholog principal, psihoterapeut, formator-supervizor, membru al Comisiei Profesionale a ATF-PF, pentru contribuția sa la etapa de feedback final pentru prezentul document.

Vă adresăm respectuos mulțumiri pentru parcurgerea observațiilor, propunerilor, argumentelor noastre.

Număr de înregistrare - 69/04.12.2018. Cluj-Napoca

Dr. Školka Enikő

Lector univ. Dr. Costea-Bărluțiu Carmen